

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

ШКОЛЯРІВ ЯК НАУКОВА ДЕФІНІЦІЯ ТА ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	142
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ТУРЯНИЦЯ У.І. СУТНІСТЬ І ЗМІСТ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	144
МОЛНАР Т.І., САБАДОШ О.В. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	146
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. ФОКУС ПРОГРАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	148
МОРОЗ Ф. В. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА, ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	150
МОЧАН Т.М., МОРДАНИНЕЦЬ С.І. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ.....	153
НЕДОСЕСКА І. Р., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПРО ТЕКСТ У 1-2 КЛАСАХ.....	155
НЕМЕШ Н.В., ТУРІНА М.Г., МОЧАН Т.М. РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	157
ПАВКО А.І. МАЛОВІДОМІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ МАРІУПОЛЯ: РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ.....	159
ПИНЗЕНИК О. М., БОКОЧ В. І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	163
ПИНЗЕНИК О.М., КОХАН М. Д. ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	165
ПИНЗЕНИК О.М., МАДОВЧИК С.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	167
ПІНЯШКО Я.М., МОЛНАР Т.І. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	170
ПОПОВИЧ О.М., САВКО М.М. ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ДИТЯЧОЇ АКТИВНОСТІ.....	172
РЕЗНІКОВА К.В. СУЧАСНИЙ УРОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР.....	174
РЕЙПАШ Ю. В., ЛАЛАК Н. В. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	176
РЕПКО І. П. МОЖЛИВОСТІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	178
РОЗМАН І.І., ЛЕМАК О.І. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАКАРПАТТІ.....	181
РУДЮК В.В. ІНТЕГРАЦІЯ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ З ПРАКТИЧНИМИ ГАЛУЗЯМИ ЖИТТЯ:ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	183
РЯБЕЦЬ Д. В. ВИТОКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФАСИЛІТАЦІЇ В ОСВІТІ.....	185
СЕМЧИЩЕ А. Й, ЛАЛАК Н. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ STEM-ОСВІТИ.....	187
СИНЕВИЧ І.С., КУЛАКОВА В.М. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	190
СИНЕВИЧ І.С., КУЧІНКА Я.С. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	192

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

проведенні тренінгів, зустрічей тощо. Це позитивно впливає на мотивацію як здобувачів освіти так і викладачів.

Отже, позааудиторна виховна роботи має невичерпні можливості для мотивації учасників освітнього процесу в умові дистанційного навчання у воєнний час. Здобувач освіти має усвідомити важливість виховної роботи у закладі вищої освіти у воєнний час як для свого професійного становлення так і для свого майбутнього, незважаючи на те, в якій формі здійснюється освітній процес. Завдання викладача – організувати виховну роботу таким чином, щоб мотивувати здобувачів освіти, колег до активної участі у позааудиторній виховній роботі та бути прикладом активного громадянина-патріота своєї країни.

УДК: 37 (09)

РОЗМАН І.І.,
д-р пед.наук, професор,
Мукачівський державний університет
ЛЕМАК О.І.,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАКАРПАТТІ

Розвиток літератури є рефлексією загального успіху культури даного народу, що знаходить своє відображення у творчості й інтелектуальних досягненнях його представників. Протягом двох десятиліть на Закарпатті виникла значна група творчої інтелігенції, яка виявила себе у різних галузях літератури: поезії, прози, драматургії, а також у справах народного господарства. Цей процес відбувався в умовах напруженої історичної ситуації, зокрема після підписання Віденського арбітражу та під час українсько-чеських збройних конфліктів. Проте, необхідно відзначити, що навіть у таких складних умовах формування творчої інтелігенції продовжувалося.

Зазначений період в історії Закарпаття свідчить про надзвичайну важливість освіти й культурного розвитку у формуванні національної свідомості. Праця товариства «Просвіт» мала вирішальне значення у цьому процесі. Вона зумовила активне піднесення свідомості місцевого населення до рівня самоідентифікації, наголошуючи на тому, що народ є справжнім господарем власного дому. Це відбувалося за рахунок створення не лише умов для літературно-просвітницької діяльності, але й заохочення членів товариства до активних дій у захисті національних інтересів [1].

У сучасному контексті важливо відзначити відродження діяльності «Просвіти» після незалежності України. Це свідчить про продовження традицій освітнього руху та надає підтримку національному самовизначенню. Така

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

активність стає вагомим фактором у формуванні національної ідентичності та збереженні культурної спадщини.

У другій половині 20-х – початку 30-х років ХХ століття видатні українські письменники та поети, які родом із Закарпаття, а також емігранти з центральної та східної частини України, виступили ініціаторами та організаторами інтенсивного процесу створення та розвитку дитячих періодичних видань у цьому регіоні.

Своїми творчими та педагогічними здібностями вони зуміли вплинути на формування нового покоління читачів, виховуючи в них любов до краси слова, естетичних цінностей та розвиваючи творчі здібності. Таким чином, діячі літературно-педагогічного середовища Закарпаття та емігранти з Галичини і Наддніпрянської України у 20-30-х роках ХХ століття відіграли ключову роль у становленні та розвитку дитячої літературної преси, що стала невід'ємною складовою читацької культури та освітнього процесу в регіоні [1].

Розвиток літературного процесу в Закарпатті значною мірою сприяла видавнича справа. Завдяки активній підтримці держави та ініціативі громадських організацій та окремих митців, на цій території виходили десятки періодичних видань, альманахів, наукових записок та газет. Вони створювали не лише форум для публікації класичних та сучасних українських та російських літературних творів, але й сприяли активному розвитку місцевої літературної сцени, пропаганді творчості поетів, прозаїків, критиків та драматургів Закарпаття.

Видання такого роду відігравали важливу роль у стимулюванні творчої інтелігенції регіону. Їхнє існування надавало митцям можливість публічного вираження своїх ідей та творчих пошуків, а також сприяло популяризації їхньої творчості серед широкого читацького загалу.

Заглибитись у літературну минувшину краю дають змогу твори письменників-будителів Олександра Духновича й Олександра Павловича, їхніх попередників Михайла Лучкая, Василя Довговича та інших. Є й зразки видань перших письменників Закарпаття, які закладали основи української літератури, Олександра Маркуша та Луки Дем'яна [3].

Продовжуючи традицію митців початку ХХ століття, сьгоднішні дитячі письменники переймаються тим, що читає молоде покоління. Однією з головних проблем української дитячої літератури є брак правдивих життєвих ситуацій, реальних прив'язок до того досвіду, який мають діти у своїх сім'ях, у школах, на вулиці і в колективах.

Позаяк змінюються реалії, у яких живе й росте дитина, література має найперше реагувати на ці реалії, – щоб і надалі юні читачі могли знаходити у книжках відповіді на ті питання, що їх хвилюють [2].

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Література:

1. Вегеш М.М. (2017). Література Закарпаття в 20-30-х роках. URL:<http://surl.li/tkaur>
2. Закарпатські письменники серед претендентів на літературну премію «Великий їжак». 2012. URL : <http://surl.li/tkavo>
3. Літературна скриня» об'єднує карпатських письменників. 2021. URL : <http://surl.li/tkaxv>

УДК 37.01

РУДЮК В. В.,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

ІНТЕГРАЦІЯ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ З ПРАКТИЧНИМИ ГАЛУЗЯМИ ЖИТТЯ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Біологічна освіта є однією з найважливіших складових сучасної освітньої системи. Вона відображається не лише у формуванні знань про живу природу, але й у практичному застосуванні цих знань у різних сферах нашого життя. Інтеграція біологічної освіти з практичними галузями життя - це не просто спосіб вивчення наукових фактів, але й шлях до розвитку критичного мислення та розв'язання реальних проблем суспільства.

Однією з найбільш актуальних областей, де біологічна освіта виявляється практично, є сільське господарство. Сільське господарство вимагає глибокого розуміння процесів, що відбуваються в природі. Вивчення біології допомагає селянам та фермерам не лише розуміти ці процеси, а й використовувати ці знання для покращення своєї діяльності. Наприклад, знання про фізіологію рослин дозволяє їм визначати оптимальні умови для росту та розвитку культур. Розуміння циклів росту та розвитку рослин, а також впливу навколишнього середовища на них, допомагає сільським господарям планувати свої дії, щоб максимізувати врожайність та якість продукції.

Біологічна освіта також надає знання про шкідливих організмів, які можуть завдати шкоди урожаю. З цими знаннями фермери можуть розробляти стратегії контролю та боротьби зі шкідниками та хворобами, використовуючи методи, які не лише ефективні, але й екологічно безпечні. Вони можуть обирати методи, що мають менший вплив на навколишнє середовище та здоров'я споживачів.

Знання про біологію також важливе для вибору методів обробки ґрунту. Фермери можуть вибирати техніки обробки, які сприяють збереженню родючості ґрунту та його структури. Використання біологічних методів, таких як компостування чи використання зелених добрив, сприяє підвищенню врожайності та якості продукції без виснаження природних ресурсів.

Ще одним важливим аспектом інтеграції біологічної освіти є охорона довкілля та збереження природних ресурсів. Суть цього аспекту полягає в тому, що знання про функціонування екосистем, вплив людини на природу та методи збереження біорізноманіття надають учням не лише теоретичний базис, але й

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>